

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Szczekociny

Kod krajobrazu: 24-342.14-033

Położenie administracyjne: Gmina Szczekociny, Powiat zawierciański

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Zespół Pałacu Dębińskich w Szczekocinach jako element krajobrazu miejscowości z zachowanym układem historycznym (fot. Jakub Botwina)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Szczekociny
ID	1138
Kod krajobrazu	24-342.14-033
Typ, podtyp krajobrazu	9a - Miejscowości z zachowanym układem historycznym
Typ rzeźby terenu*	G - Krajobrazy dolin
Kod mezoregionu*	342.14
Nazwa mezoregionu*	Niecka Włoszczowska
Typ krajobrazu naturalnego*	Dolin i Obniżeń
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Zalewowych den dolin - akumulacyjne: Równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.2.3.k
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Szczekociński
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	16
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria uboga
Kod regionu historyczno-kulturowego*	II.A.27
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Ziemia Nidziańska i Pinczowska
Położenie administracyjne	Gmina Szczekociny, Powiat zawierciański
Powierzchnia (ha)	87,02

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - miejscowości z zachowanym układem historycznym, obejmujący założenie urbanistyczne miasteczka Szczekociny. Wydłużony i rozcięty doliną Pilicy oraz samą rzeką zabytkowy w części centralnej układ urbanistyczny miasteczka.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na zachowanie elementów dawnych granic;
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na nagromadzenie cennych obiektów zabytkowych i dobrze zachowany historyczno-zabytkowy układ urbanistyczny miasta, z przewagą zabudowy historycznej oraz współczesną zabudową dostosowaną kubaturą i charakterem do zabudowy historycznej. Także ze względu na walory fizjonomiczne, w tym zwłaszcza charakterystyczną panoramę miejscowości.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Wydłużony i rozcięty doliną Pilicy oraz samą rzeką zabytkowy w części centralnej układ urbanistyczny miasteczka. Jednostka typowana ze względu głównie na walory kulturowo-historyczne. Z uwarunkowań przyrodniczych istotne są enklawy roślinności towarzyszącej Pilicy w centralnej części miasta oraz starodrzew parkowy w części wschodniej. Charakteryzują się one dużą bioróżnorodnością faunistyczną.

Walory kulturowe

Jednostka typowana ze względu głównie na walory kulturowo-historyczne. Krajobraz dobrze zachowanego w części centralnej i zachodniej układu urbanistycznego miasta z rozległym założeniem pałacowo-parkowym. Układ urbanistyczny centralnej części ma cechy zabytkowe. Do rejestru zabytków wpisany jest kościół i plebania przyległe do rynku, a także kompleks parkowo-pałacowy w części wschodniej z galerią, pałacem oficynami mieszkalnymi, oborą, pawilonami parkowymi i stajnią. Ponadto cmentarz katolicki i komora celna. Liczne zabytkowe domy. Całość zabytkowego układu urbanistycznego ma wyróżniające się w skali regionalnej walory kulturowo-historyczne.

Fizjonomia krajobrazu

W centralnej części miasta cenne historyczne wnętrze krajobrazowe konkretne rynku ze ścianami w postaci zabudowy pierzejowej, a także zabytkowego kościoła. Bardzo cenne rozległe wnętrze parkowo-pałacowe z obiektami zabytkowymi. Na pozostałym obszarze dominują typowe dla terenów zwartej zabudowy wnętrza krajobrazowe długie i wąskie związane z osiami kompozycyjnymi i widokowymi wzdłuż ulic. Ściany wnętrz z dużym nagromadzeniem obiektów o cechach zabytkowych. Niewielka ilość dominant i subdominant negatywnych. Pozytywna dominanta kościoła wraz z osiami widokowymi oraz pałacu z przedpołem widokowym (wnętrze parkowe). Całość komponuje się jako harmonijny krajobraz urbanistyczny z pozostałościami terenów zieleni. Przez obszar przebiega żółty, turystyczny Szlak Kosynierów.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Odnowiony kościół pośród niskiej zabudowy. (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 2

Kościół będący dominantą wizualną miasteczka (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 3

Fragment rynku w Szczekocinach z niską wyrównaną zabudową oraz zagospodarowanym placem. (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 4

Ulica przy rynku z widokiem na kościół. Kamienice z zachowanym dawnym charakterem - niskie, wyrównane frontalnie, niezdobione. (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 5

Panorama Szczekocin znad Pałacu Dębińskich (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

